

„Tradíció, tudomány, minőség”

Tanulmánykötet

2021

*„Tradíció, tudomány, minőség”
30 éves a Vám- és Pénzügyőri Tanszék*

Tanulmánykötet

Kézirat lezárva: 2021. december 31.

Kiadja:
a Magyar Rendészettudományi Társaság
Vám- és Pénzügyőri Tagozata

Szerkesztette:
Czene-Polgár Viktória
Csaba Zágon
Szabó Andrea
Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes

Felelős kiadó:
Szabó Andrea

ISBN: 978-615-81879-6-1

DOI: 10.37372/mrttvpt.2021.2

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalomjegyzék

Szerzők	6
Lektorok	10
Lectori salutem!	12
30 év, 30 vélemény	14
Tanszéktörténet	46
Szabó Andrea – Magasvári Adrienn: Hirtelen 30 – A szervezeti és a képzési rendszerben 30 év alatt bekövetkezett változások hatása a pénzügyőr tisztekkel szemben támasztott követelményekre	48
HR, szervezetfejlesztés, jogalkalmazás	60
Christián László – Erdős Ákos – Magasvári Adrienn: Képzési innováció a magyar rendészeti felsőoktatásban.....	62
Hajdu Ruben József: A meztelen igazság a pénzügyőrökről.....	78
Suba László: Úton a közérthetőség felé.....	92
Szilvássy György Péter: Gondolatok a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló új törvény és az alapjogi korlátozások kapcsolatáról.....	105
Voitseshchuk, Andrii: Establishment of New Customs in Ukraine: Latest aspects of personnel management based on a competency-based approach...117	
Vámtechnológia, kockázatkezelés, IPR	127
Csaba Zágon – Gecsei Márton: Kockázatelemzés a gyakorlatban: cigaretta a repülőtéren.....	129
Galella, Patricio: The Approved Exporter Authorization in the EU	143
Jurušs, Māris – Miloseviča, Kristīne – Šmite-Roķe, Baiba: Transaction market value range based on arm's length principle for customs and tax purposes	153
Német Martin – Szendi Antal: A szellemi tulajdonjogok védelme a vámigazgatási eljárásban.....	165
Van Dooren, Eric: The order to pay the counter value of disappeared goods in Belgium.....	179
Adóztatás, gazdaság, új technológiák	190
Halasi Nóra: A hagyományos és tájjellegű élelmiszerek gazdasági jelentősége az észak-alföldi régióban	192

Halász Zsolt: Variációk egy témára: kísérletek a virtuális eszközök szabályozására	206
Kovács László: Széttöredezett e-közbeszerzési környezet Németországban..	218
Nagy Zoltán András: Mesterséges intelligencia lehetőségei az adó- és vámügyi eljárásokban	226
Pajor Andrea: Az adózás/adóztatás igazságossága – Az arányos és méltányos közteherviselés	234
Potoczki Zoltán: Az adófelfüggesztési eljárás jellegzetességei	246
Szlifka Gábor: Vagyonosodási vizsgálat: kísértő múlt és ígéretes jövő	256
Történeti szemelvények.....	270
Czene-Polgár Viktória: Vámmentes csomagok Nyugatról – Az Ibusz Külföldi Kereskedelmi Akciója	272
Deák József: Határőrök, vámosok, állambiztonsági és belügyi szervek munkatársainak helytállása 80 évvel ezelőtt, a Szovjetuniót ért váratlan támadás első hónapjaiban.....	286
Kovács István: Németországban tevékenykedő arab nyelvű klánok és a „maffia” fogalmi összefüggései	294
Lippai Zsolt – Simonics Adrián: Magánbiztonság és futballhuliganizmus	306
Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes: Brüsszeli Nómenklatúra – az egységes nemzetközi vámtarifa létrehozása	320

Szerzők

- Czene-Polgár Viktória, Dr., PhD., tanársegéd,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
czene-polgar.viktoria@uni-nke.hu
- Christián László, Dr., PhD., habilitált egyetemi docens, rektorhelyettes,
rendőr dandártábornok,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem,
christian.laszlo@uni-nke.hu
- Csaba Zágón, Dr., PhD., adjunktus,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
csaba.zagon@uni-nke.hu
- Deák József, Dr. PhD, adjunktus,
rendőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Rendészetelméleti és -történeti Tanszék,
deak.jozsef@uni-nke.hu
- Erdős Ákos, tanársegéd,
pénzügyőr őrnagy,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
erdos.ako.s@uni-nke.hu
- Galella, Patricio, PhD., international trade consultant,
AGOSTO & ANGUREN IT (GUIEX),
and an Associate Professor at the Faculty of Law of the University of Barcelona,
galella@guiex.net
- Hajdu Ruben József, vámigazgatási referens,
pénzügyőr főhadnagy,
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatósága,
hajdu.ruben@gmail.com
- Halasi Nóra, kockázatkezelési referens,
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Hajdú-Bihar Megyei Adó- és Vámigazgatósága,
Kockázatkezelési Osztály,
halasi.nora@nav.gov.hu
- Halász Zsolt, Dr., PhD, tanszékvezető egyetemi docens,
Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog és Államtudományi Kar,
Pénzügyi Jogi Tanszék,
halasz.zsolt@jak.ppke.hu
- Jurušs, Māris, PhD., Associate Professor,
Customs and Tax Department, Riga Technical University,
Maris.Juruss@rtu.lv
- Kovács István, Dr., PhD., tanársegéd,
rendőr őrnagy,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék,
kovacs.istvan@uni-nke.hu

- Kovács László MA hallgató,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar,
laci.kovacs1993@gmail.com
- Lippai Zsolt, mesteroktató,
rendőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék,
doktori hallgató, Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola,
lippai.zsolt@uni-nke.hu
- Magasvári Adrienn, tanársegéd,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
magasvari.adrienn@uni-nke.hu
- Miloseviča, Kristīne, Senior Tax Advisor,
KPMG Latvia.
- Nagy Zoltán András, Dr., PhD., egyetemi docens,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Gazdaságvédelmi-, Kiberbűnözés Elleni Tanszék.
nagy.zoltan.andras@uni-nke.hu
- Német Martin, pénzügyőr hadnagy, vámigazgatási referens,
NAV Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatóság,
nemeth.martin@nav.gov.hu
- Pajor Andrea, dr., mesteroktató,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
pajor.andrea@uni-nke.hu
- Potoczki Zoltán dr., mesteroktató,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
potoczki.zoltan@uni-nke.hu
- Simonics Adrián, hallgató,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
biztonsági szervező mesterképzési szak,
simonicsadrian88@gmail.com
- Šmite-Roķe, Baiba, Deputy Director,
Tax Board at State Revenue Service of the Republic of Latvia,
and Doctoral Student, Riga Technical University,
baiba.smite-roķe@vid.gov.lv
- Suba László, dr., tanársegéd,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
suba.laszlo@nav.gov.hu
- Szabó Andrea, Dr., PhD., tanszékvezető egyetemi docens,
pénzügyőr ezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
szabo.andrea@uni-nke.hu

- ▶ Szendi Antal, dr., mesteroktató,
 pénzügyőr ezredes,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
szendi.antal@uni-nke.hu
- ▶ Szilvásy György Péter, dr., tanársegéd,
 rendőr őrnagy,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Igazgatásrendészeti és Nemzetközi Rendészeti Tanszék,
szgyyb@gmail.com
- ▶ Szlífka Gábor, Dr., PhD, ellenőrzési igazgatóhelyettes,
 Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatósága,
szliffka.gabor@nav.gov.hu
- ▶ Van Dooren, Eric, Associate professor,
 Customs Law, University of Antwerp. Belgian,
 Supreme Court judge,
eric.vandooren@uantwerpen.be
- ▶ Voitseshchuk, Andrii, Director,
 Department of Customs Payments,
 The State Customs Service of Ukraine,
vad_71@ukr.net
- ▶ Zsámbokiné dr. Ficskovszky Ágnes, mesteroktató,
 pénzügyőr alezredes,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
zsambokine.ficskovszky.agnes@uni-nke.hu

Kovács István*: Németországban tevékenykedő arab nyelvű klánok és a „maffia” fogalmi összefüggései

Absztrakt

Németországban egyre inkább gondot jelent az „arab ajkú bűnözés” megjelenése és térhódítása, amely mára már szervezett jelleget öltött. A tanulmányban a Németországban tevékenykedő nagyobb arab klánok szervezett bűnözéssel összefüggő cselekménysorozatát elemzem, azzal a hipotetikus feltételezéssel, miszerint a „maffia” fogalmi gyökereit is az arab kultúrában kell keresnünk. Mindehhez történelmi alaputatást, majd matematikai, statisztikai módszerekkel végzett alkalmazott kutatást használok, feltárva ezzel a szervezett bűnözés, és a „maffia” fogalmi közötti tranzitív, reflexív, szimmetrikus és többértékű relációt.

Kulcsszavak: *szervezett bűnözés, Németország, arab nyelvű klánok, bűncselekmény, multikulturalizmus*

English title: Conceptual links between Arabic-speaking clans in Germany and the 'mafia'

Abstract

The emergence and spread of 'Arabic-speaking crime' in Germany has become organised and became a growing concern. In this paper, I analyse the series of organised crime-related activities of the influential Arab clans operating in Germany, with the hypothetical assumption that the concept of 'mafia' has its roots in the Arab culture. I do this by using basic historical research methods and applied research methods supplemented with mathematical-statistical analysis to explore the transitive, reflexive, symmetric and multivalent relations between the concepts of organised crime and 'mafia'.

Keywords: *organised crime, Germany, Arabic-speaking clans, crime, multiculturalism*

Bevezetés

A szervezett bűnözés egy irányíthatatlan, fenyegető tény a közösség életében.²⁷³ Az elkövetett bűncselekmények jellege, dinamizmusa, és változatossága korlátlanak tűnik, mind közül a kábítószer-, fegyver-, és emberkereskedelem (köztük a nők, és a gyermekek szexuális célú kereskedelme), valamint a pénzmosás a legelterjedtebbek. A világ egyetlen területe sem immunis e veszélyekkel szemben, mivel mindenhol, és mindig lesznek olyanok, akik a pénz, és a hatalom hálójában az illegális, tiltott áruk és szolgáltatások iránti igényeket kielégítik. Ez a kereslet különösen igaz a fegyver-, a kábítószer-, és a szexmunkások kereskedelmére is.²⁷⁴ E bűncselekmények gyakran összefüggésben állnak olyan „támogató tevékenységekkel”, mint például az erőszak, és a korrupció, amelyek szisztematikus felhasználása a bűnözői tevékenységet megkönnyíti.²⁷⁵ Az általuk okozott testi, pszichikai és társadalmi károk minél

* Dr. Kovács István, PhD., tanársegéd, r. őrnagy, Nemzeti Közszerződési Egyetem, Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék, <https://orcid.org/0000-0002-7210-1981>, kovacs.istvan@uni-nke.hu

²⁷³ Chamberlin H., 1931. 652-670.

²⁷⁴ Fickenaue J. & Voronin Y., 2001.

²⁷⁵ Hauck P. & Peterke S., 2010. 407-436.

nagyobbak, tevékenységük annál veszélyesebb a társadalomra.^{276,277} A közrend és közbiztonság romlik, amely az állampolgárok szubjektív biztonságérzetét gyengíti.

Az emberi-, és alkotmányos jogok érvényesítése, a szabadságjogok kiteljesedése, a közösségi szükségletek kielégítése, a nyilvános- és magánszférához társuló biztonság megteremtése, olykor-olykor távoli, és utópisztikus gondolatnak tűnik, mégis az állam feladata, hogy garanciális feltételekkel e termékeket előállítsa, gyakorlásukat elősegítse, és megvalósulásukat biztosítsa.²⁷⁸ ²⁷⁹ Felgyorsult világunkban olyan farkastörvények uralkodnak, amelyben az államok a teljes individualista jellegüket feladni-, az autonómítás részleges megtartása mellett pedig egymással kooperálni kényszerülnek, mindezt azért, hogy e stratégiai célok megvalósulása biztos alapkövekre épülhessen.²⁸⁰ Élhetünk bárhol a Földön, legyen az egy világi nagyhatalom-, vagy egy kis nemzetállam területe, a globalizáció árnyoldalának köszönhetően olyan veszélyforrásokkal kell szembenéznünk, amely a bolygón élő összes ember életét-, testi épségét-, és joggyakorlását sérti vagy veszélyezteti.²⁸¹ A környezetrombolás (klímaváltozás, katasztrófák), a népességrobbanás (nagyértékű polarizáció a társadalmi rétegek között, az országok közötti adósságcsapdák, instabil zónák kialakulása, feketegazdaság), a bűncselekmények nemzetközi jellege (nemzetközi szervezett bűnözés, terrorizmus, tömegpusztító fegyverek elterjedése, kiberbűnözés, kábítószerkereskedelem, korrupció, szexuális célú emberkereskedelem) egytől egyig ilyen veszélyforrásnak, fenyegetésnek tekinthető.

A polgárok szubjektív biztonságérzete szempontjából stratégia fontosságú, hogy az államnak mely területre kell még inkább hangsúlyt fektetnie. Tanulmányomban egy olyan nemzetközi veszélyforrással foglalkozom, amely az államoknak milliárdos károkat okoz, a polgárok életét és testi épségét sérti, veszélyezteti, valamint a hatóságokat folyamatos megpróbáltatások elé állítja. A szervezett bűnözés ma korunk egyik legnagyobb veszélyforrása, amely ellen a fellépés sürgető jelentőségű. A vizsgálat centrumában nem gyakorlati megoldást kínáló javaslatok állnak, hanem egy olyan elméleti hipotézis megtárgyalása, amely a Németországban tevékenykedő arab klánok és a „maffia” fogalom közötti tranzitív-nemtranzitív; reflexív-irreflexív; szimmetrikus-aszimmetrikus; valamint egyértékű és többértékű relációinak feltárását tűzte ki célul. A téma szenzitív volta, valamint az azt körülvevő erős látencia övezte jelenség kutatására célszerűnek tartottam több olyan eltérő, de mégis összetett kutatási módszert alkalmazni, ami reményeim szerint a szervezett bűnözés elleni harc mind elméleti-, mind pedig gyakorlati oldalának fejlesztéséhez iránymutatásul szolgál, és új tudományos eredmények létrejöttéhez segíthet hozzá.

Tanulmányomban történelmi alapkutatást végeztem, amelynek során primer-, és szekunder forráselemzést hajtottam végre. Az adatgyűjtő tevékenység a szervezett bűnözéssel kapcsolatos levéltári kutatást, az írott, fennmaradt rendeletek, intézkedések, parancsok, jelentések, rendőri jegyzőkönyvek, publikált tanulmányok feldolgozását jelentette. Tekintettel arra, hogy a témában kevés magyar nyelvű szakirodalom állt rendelkezésre, ezért azokat angol-, és német nyelvű monográfiákkal egészítettem ki. Később az alapkutatást olyan alkalmazott kutatás váltotta fel, amely a témában megismert eredmények hasznosítási lehetőségeinek felhasználását segíti elő, a gyakorlati megvalósítás során felmerült problémák megoldásához pedig iránymutató jelleggel segítséget nyújt. Ellentétben az alapkutatással, az alkalmazott kutatás a funkcionáló, középtávú stratégiai céllal párhuzamosan képes a bekövetkezett változásokra gyorsabban reagálni, folyamatos

²⁷⁶ Gurov A., 1995.

²⁷⁷ Voronin Y., 1998.

²⁷⁸ Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

²⁷⁹ Morsink J., 1999.

²⁸⁰ Domokos Cs. & Kecskés A., 2006.

²⁸¹ Maslow A., 2013.

alkalmazása a közvetlen gyakorlati szükségleteket kielégíteni, és többnyire rövid időn belül alkalmazható eredményeket produkálni. Kiemelt jelentősége abban rejlik, hogy a felgyorsult világnak köszönhetően a szervezett bűnözői hálózatok a bűncselekmények elkövetéséhez napról-napra egyre fejlettebb technológiákat használnak, amelyek ellen a rendőrségnek fele ennyi idő alatt, még fejlettebb humán- és tárgyi erőforrások bevetésére van szüksége ahhoz, hogy a bűncselekményeket megelőzhessék, és megakadályozhassák, megteremtve ezzel a bűnözőkkel szembeni lépéselőnyt. A szervezett bűnözés dinamizmusa, rugalmassága a politikával és szervezeteivel szemben egyelőre egyértelmű előnyt biztosít.²⁸² Az alábbi logikai összefüggést, miszerint a szervezett bűnözés elleni harc akkor lehet csak sikeres, ha a bűnüldöző hatóságok ugyanahhoz a leleményességhez, innovációhoz, szervezeti rugalmassághoz, és együttműködéshez asszimilálódnak, amelyek a bünszervezeteket jellemzik, már 1995-ben Naylor feltárta.²⁸³

A tanulmány kutatási módszerének elméleti szakasza absztraktálható, logikai erő-felhasználást követelt meg. Az analízis és szintézis dialektikus felhasználása segítségemre volt abban, hogy a vizsgált témakört gondolati részekre bonthassam (szétválasztva lényeges tulajdonságaikat, strukturális elemeiket, és egyes kapcsolataikat), majd minden egyes részt – felépítés és funkcionalitás alapján - az egészhez való viszonyulása alapján feltérképezhessem. Ezt egészítette ki az összehasonlítás módszertana, amely a vizsgálat tárgyáról számos ítéletet feltételezett, ezek egymással szorosan összefüggtek, az ismereteket pedig a keletkezett rendszeren belül az azonosság, a hasonlóság, a különbség és az össze nem vehetőség szempontja választotta szét. Az elméleti szakaszt követően olyan kvantitatív módszert választottam, amely a különböző szervezett bűnözéssel kapcsolatos fogalmak összetevőit a matematikai gyakoriság számítások alapján elemzi és értékeli, majd azok relatív gyakoriságát megmutatja.

Hipotézisem szerint feltételezem, hogy a 9. századi szicíliai arab megszállásra adott válaszreakció, azaz a „maffia” létrejötte és az arab klánok modernkori tevékenysége között tranzitív, reflexív, szimmetrikus és többértékű reláció van, a szervezett bűnözés jellegzetességeit a történelmi korok ettől az időponttól kezdve a bűnözés identitásmarkerévé léptek elő. Stratégiai célom egy olyan matematikai, statisztikai adatbázis létrehozása, amely a gyakorisági együtthatókon keresztül, a fogalmak közötti relációk segítségével a szervezett bűnözéshez köthető látenciát csökkenti, amely új tudományos eredményt generál.

A szervezett bűnözés fogalma

Hipotézisem alapját egy, a millennium után megjelent tanulmány képezi, amely azt állítja, hogy a maffia szó eredete egészen a 9. századig, Szicília arab megszállásáig nyúlik vissza.²⁸⁴ Ezt egészen pontosan az „aglabidák” arab emírdinasztiához kötjük, amely egészen egy évszázadon keresztül (Kr. u. 800-909-ig) az „abbászida” kalifa helytartójaként független hatalmat gyakorolt a Földközi-tengeren a tengeri kereskedelem ellenőrzésével. Ziyadat Allah²⁸⁵ (Kr. u. 817-838) arra készült, hogy teljes mértékben elfoglalja Sziciliát, mert ez vallási szempontból is az uralkodó megalégedésére szolgált volna. Szicília híres volt gazdagságáról, és tengeri kereskedelméről. Az „aglibai” csapatok 827-ben Mazarában szálltak partra, majd 832-ben Palermót, és 842-ben Messinát is elfoglalták. Ezt követte szardínia és Málta is, amellyel az egész Földközi-tenger nyugati részét uralmuk alá vonták. A történelmi kutatás szerint ebben az időben, amikor az arabok megszállták Sziciliát, a szicíliaiak egy titkos társaságot hoztak létre, hogy egyesítsék csapataikat az ottani őslakosokkal és fellépjenek az arab elnyomókkal szemben. Mindez mentsvárat jelentett számukra, amelyet „maffia” szóval jelöltek, amely arabul menedéket jelent.

²⁸² Fickenauer J. & Voronin Y., 2001.

²⁸³ Naylor T., 1995. 37-56.

²⁸⁴ Rich J., 2002. 593.

²⁸⁵ Tourneau R., 1968. 172-176.

A szicíliaiaknak egyesíteni kellett a csapataikat, megalapozva ezzel az összetartás, a család jelképét. A titkos társaságba belépőknek esküt kellett tenniük többek között arról, hogy a társaság működéséről nem szólnak kívülállóknak semmit, teljes engedelmisséget fogadnak a csoport tagjaival szemben és segítséget nyújtanak a társaság tagjainak, ha szükség van rájuk. A tagok által tett fogadalmat gyakorta a csend arab megfelelőjével az „omertával” azonosították. Ha megvizsgáljuk a középkori „maffia” fogalmat láthatjuk, hogy olyan elemeket foglal magában, mint az összetartozás, a család intézménye, a titoktartás, azaz a belső konspiráció, az erőszak alkalmazása, a törvényen kívüliség és a segítségnyújtás, azaz a kooperáció a tagok között, valamint a szervezettség, amely vezetőt, és végrehajtókat is feltételez.

Ugyan a „maffia” középkori fogalma, mint ellenállási mozgalom és társaság létrejötte a szicíliai népcsoportokhoz köthető, de egy másik aspektus pont erre építve igyekszik a hipotézist erősíteni. Az arab hódítás több száz éven keresztül volt része az európai, így a szicíliai térségnek is, amely a nemzetek integrációját vonta maga után. Az integráció több alrendszerét ismerjük, amely így egy átalakult és változásban levő egészé fejlődött. Mindkét kultúrabeli jellemzők hatással voltak a másikra, és annak függvényében változtak, sőt a mai napig változásban vannak. Gondoljunk csak a normák és értékek- a térbeliség és a lokalitás, a területi-, intézményi-, vagy akár önmagában a társadalmi folyamatok és a társadalom integrációjára.²⁸⁶ Mindennek részei a kollektív identitások, attitűdök és gyakorlatok, a normaválasztás elfogadása, a követhetőség eldöntésének folyamatai, valamint a társadalmi részvétel, a kapcsolathálózati beágyazottság, a közösségek reprezentációja a térben. Míg a szicíliaiak a középkorban ezt az integritást nem akarták elfogadni, és ellenállás formájában, a „maffia” létrehozásával próbálták meg leküzdeni, addig a mai szervezett bűnözői hálózatok – akár az arab klánok, a kínai triádok, a japán jakuzák, vagy az orosz és ukrán csoportok, stb. –, a politikai és jogi integráció ellen kívánnak lázadni azzal, hogy az illegalitásba burkolódzva különböző bűncselekményeket követnek el, amellyel mindenki felett hatalmat kívánnak gyakorolni. E logikát követve a kilencedik században a szicíliai kultúra integrációja kellő alapot nyújtott az arab világban és az arab klánoknál megjelenő szervezett bűnözői hálózatok pilléreinek lefektetéséhez, és a kultúrák e jellegzetességeinek beágyazódásához.

A szervezett bűnözés egységes definíciójának meghatározása a tudósok, és a bűnüldöző szakemberek között a mai napig széleskörű társadalmi vita tárgyát képezi.^{287 288} Smith arra a következtetésre jutott, hogy egy olyan jelenség, amely egyébként is sztereotípiára épül, nem felelhet meg a definícióalkotás alapkövetelményeinek, mert ebből kifolyólag az egységes meghatározás egyrészt a fontos körülményeket nem tartalmazná, másrészt pedig nem zárná ki az összes olyan körülményt, amely a fogalom meghatározás szempontjából nem releváns.²⁸⁹ Álláspontja szerint a kortárs szerzőknek nem saját logikai meghatározásaikból kellene kiindulniuk, hanem sokkal hasznosabb volna, ha a különféle nézőpontokon alapuló dimenziókat, értelmezéseket vizsgálnák meg. A kérdés számára nem az, hogy a szervezett bűnözés jelenségének a fogalma hogyan definiálható, hanem inkább az, hogy annak előfordulását milyen történelmi, közgazdasági, szociológiai, pszichológiai, filozófiai és teológiai folyamatok, erők és eszközök táplálják, okozzák.²⁹⁰ Mi lehet az az elméleti alap, amely a

²⁸⁶ Kovács I. (szerk.), 2017.

²⁸⁷ Fickenauer J. & Voronin Y., 2001.

²⁸⁸ A szervezett bűnözés nagyon durva kifejezés, amely számos politikus, és a szélesebb közönség szavainak részévé vált. Gyakran egyértelmű referenciapont nélkül alkalmazzák, valójában viszont nagyon határozatlan és homályos tartalmú jelenség. Az egyértelműség hiánya pedig nagy hatással van e releváns tudományos vitára. In: Hauck P. & Peterke S., 2010. 407-436.

²⁸⁹ Smith D., 1971. 1-30.

²⁹⁰ Smith D., 1975.

szervezett bűnözés leginkább helyénvaló megközelítését adja.²⁹¹ Részgazsága abban rejlik, hogy a szervezett bűnözés övezte látencia feltérképezését a különböző tudományágak kutatásainak eredményei nagymértékben elősegíthetik, a jelenség hátterében megbúvó attitűdök felfedéséhez pedig hozzájárulhatnak. Ahogy a jog, úgy a közgazdaságtan, a szociológia, vagy akár a pszichológiai is képes arra, hogy a saját területén prezentált eredményeket a tudomány szolgálatában egy társadalmi jelenség megismerésére, és annak akár kontrollálására is fordíthassa.

Önmagában a szervezett bűnözés kifejezés etimológiailag két különböző értelemben használható. Egyrészt a hatalom szisztematikus, és illegális tevékenységből származó profitjára, másrészt pedig egy sztereotípián alapuló „gengszter”, „maffia”, „maffia-típusú szervezet” azonosítására használható.²⁹² Egyes szerzők szerint, mint például Finckenauer a szervezett bűnözést az általános bűnözéshez hasonlóan az etnikai kisebbségek jelenléte táplálja. (Tipikus példája ennek a vizsgálat tárgyát képező arab klánok Németországban, akik migránsként érkeztek az országba.) Ugyan ez igaz azoknak az államoknak a környezetére is, amelyeket a deviancia, és a bűnözés romantizálásának tekintetében viszonylag nagy tolerancia jellemez, különösen akkor, ha a kormány, és a jogalkalmazás gyenge vagy korrupt (lásd: tipikusan a szicíliai maffia).²⁹³ A fentiekre elsőként 1983-ban Hagan tett kísérletet, aki az 1969-1981-es időszakból (nagy részt amerikai forrásból) származó 13 fogalom szisztematikus tartalomelemzését elvégezte. Tanulmányában olyan hierarchikus kódcsoportokból álló tézisrendszert állított fel, amely a fogalmak leglényegesebb elemeit matematikai, statisztikai gyakorisági vizsgálat alá helyezte. A vizsgálat eredménye megmutatta, hogy melyek azok az elemek, amelyek az összegyűjtött fogalmak tekintetében a legmagasabb számú gyakorisággal fordulnak elő, ezáltal alkalmasak arra, hogy az egységes definíció részét képezhessék. Az áttekintéséből származó eredmény egy olyan konszenzus, és koherens kijelölés konvergenciája, amelyben a szervezeti hierarchia, és az illegális tevékenység révén megszerzett nyereség folytonossága mellett, az erőszak (n=10), és a korrupció (n=10) használata a leginkább visszatérő elem.²⁹⁴

Az amerikai kutatók, főleg Smith és a Wickersham Bizottság tagjai sokat tettek azért, hogy az emberek ma a szervezett bűnözés fogalmát ne csak hazájukban, hanem a világ többi kontinensén is megismerhessék.²⁹⁵ A szervezett bűnözés jelenségét a bizottság a következőképpen definiálta: olyan sajátságos társadalmi berendezkedésű egység, amely bűncselekmények ezreit vonja be egy olyan összetett struktúrában belül, ahol a bűnözői tevékenység nem impulzív, hanem több évig tartó bonyolult összeesküvés eredménye, és célja a hatalmas nyereség elérése érdekében az ország főbb területeinek (gazdasági, igazságszolgáltatási, politikai) irányítása. Ez a hierarchikusan felépülő, összeesküvéseken alapuló jelenség-definíció az 1960-as évekig fennmaradt, addig veszélyeztette az önkormányzatok integritását, rontotta meg a rendőrök, és ügyvédek hírnevét, hatolt be a törvényes üzletekbe, és szegte meg a szabad társadalom tisztességét, és integritását.²⁹⁶

Az 1980-as évekig, az átmenet időszakában, a szervezett bűnözés fogalma a különálló bűnözői csoportokra konkretizálódott, azonban ma már tudjuk, hogy a korábbi kutatások eredményeként a szervezett bűnözés, egy olyan bűnözőkből álló hadsereg, amely a korábbi perspektíváktól eltérően, sokkal változatosabb, és integráltabb jelenség.²⁹⁷ Összetettsége abban

²⁹¹ Smith D., 1982. 382-386.

²⁹² Woodiwiss M., 2000. 1-10.

²⁹³ Fickenauer J. & Voronin Y., 2001.

²⁹⁴ Hagan F., 1983. 52-57.

²⁹⁵ A Wickersham Bizottságot 1925. május 20-án Herbert Hoover [1874-1964], az Egyesült Államok elnöke hozta létre. A George Wickersham (1858-1936) főügyész által vezetett bizottság feladata volt, hogy az Egyesült Államok büntető igazságszolgáltatási rendszerét felülvizsgálja, és a közrend védelmére vonatkozó ajánlásokat megfogalmazza, különös tekintettel a szervezett bűnözői csoportosulásokra. In: Wright R., 2013. 1199-1217.

²⁹⁶ Woodiwiss M., 2000. 1-10.

²⁹⁷ Woodiwiss M., 2000. 1-10.

rejlük, hogy a kisebb, lazán összekapcsolt hálózatoktól különbözik, nem egy maréknyi embert, hanem egy nagy hierarchikus szervezetet foglal magában, amely magasan szervezett, titkos kódokat, képzett személyzetet használ, és úgy viselkedik, mint a jól működő jogi vállalkozások.²⁹⁸

Az 1990-es években kezdődtek meg azok a szociológiai kutatások, amelyek a szervezett bűnözés feltárására irányultak. Borai szerint a szervezett bűnözés általában legalább három személy, és legalább részben bűnös tevékenységére szerveződő, hierarchikus kapcsolata, akik a szervezeti struktúráján belül a bűncselekményeket tervszerű munkamegosztással, az illegális ügyletek legális tevékenységének leplezésével, rugalmas bűnözési technológiák, és módszerek infrastruktúrájának tudatos felhasználásával követik el.²⁹⁹ Korinek álláspontja szerint a szervezett bűnözés a lehető legkisebb kockázatvállalás mellett, a hatályos jogszabályok szerinti tiltott szükségletek legnagyobb és leggyorsabb profitjának megszerzésének kielégítésére irányul, a bűnözői csoportokon belül szakosodás, specializáció figyelhető meg, a nemzetközi, és határokon átnyúló bűncselekmények elkövetését pedig foglalkozásként űzik, a törvényes úton gyakorolt létfenntartást szándékukban sem áll biztosítani.³⁰⁰ Hallmacher ugyan ebben a korban úgy értelmezte a szervezett bűnözést, mint, hogy az nem egy önálló hatalmas egységként van jelen a társadalomban, hanem a különböző szervezetek egymás mellett, egymástól többé-kevésbé függetlenül tevékenykednek.³⁰¹ Nánási definíciójában a szervezett bűnözés társulások, foglalkozásként űzött, hivatásos, általában vagyonszerző bűnözési formát jelent, amely munkamegosztáson alapul, magas fokú konspiráció mellett valósul meg, behatol a legális vállalkozásokba, esetenként a közhatalomba is. A társas bűnelkövetésben rejlő fokozott veszély tovább növekszik a szervezetben: a nagyobb létszám, a sorozatos elkövetés, az egyes bűncselekmények egyenként is jelentősebb súlya, a belső fegyelem, a gondos tervezés és a tevékenység szervezettsége révén. A szervezetet alkotó személyek hivatásos bűnözők.³⁰² Ugyan ebben az időszakban Grennan és Bitz úgy fogalmazta meg a szervezett bűnözést, mint felismerhető, monopolisztikus, önmagát örökítő, hierarchikus szervezetet, amely hajlandó erőszakot és korrupciót alkalmazni.³⁰³

Mindehhez kapcsolódik Maltz meghatározása is, miszerint a szervezett bűnözés jellemzőiről beszélhetünk, amikor a korrupció, az erőszak, a fegyelem, a magas fokú szervezettség összefonódik az ideológiával és a legális vállalkozásokkal.³⁰⁴

Kovács nézőpontjában a mai korszerű szervezett bűnözés fogalom az alábbi obligáns elemeket tartalmazza: olyan minimum tíz fő feletti létszámot igénylő, fejlődőképes csoportosulás, amely piramisszerűen épül fel, a tagok közötti együttműködés hierarchikus rendszerű, a szervezett munkamegosztás, feladatrendszer, a döntés, irányítás, és végrehajtás funkciója elkülönül. A csoport tagjai között a kötelék tartós (egy életre szól), működésüket részben konspirált, részben nyílt, illegális-, és bűncselekményekből származó jövedelemből biztosítják, amelynek célja az anyagi haszonszerzés, és a politikai-, gazdasági befolyás megteremtése.³⁰⁵ Tevékenységük veszélyes a társadalomra, bűnös cselekményeik kivitelezése olyan technikai eszközök alkalmazásán alapul, amely a modern kor vívmányait jelentős mértékben meghaladják.³⁰⁶

²⁹⁸ Williams P. 2001.

²⁹⁹ Borai Á., 1992., 12-20.

³⁰⁰ Korinek L., 1996.

³⁰¹ Halmarcher H., 1986. 239.

³⁰² Nánási L. 2006. 45-55.

³⁰³ Grennan S. & Britz M., 2016.

³⁰⁴ Maltz M., 1994. 26–27.

³⁰⁵ Kovács I., 2017. 82-161.

³⁰⁶ Kovács I., 2014. 114-146.

A 21. században Strompf álláspontja szerint a speciális bünszervezetek ismérvei: hierarchikus felépítésűek, formális struktúrájuk van, a résztvevőknek meghatározott szerepük van, magas fokú konspiráció jellemző a működésre.³⁰⁷

Németország és az arab klánok

A Németországban tevékenykedő klánok vonatkozásában először érdemes szót ejtenünk a történelmi előzményekről. A libanoni polgárháború 1975-1990 között zajlott, amikor a kurdok Libanontól egészen Nyugat-Európáig, az északi államokba és Németországba menekültek. A kurdok számos menekültjogi kérelmet nyújtottak be, amelyek között voltak olyanok, amik elutasításra kerültek, de a kitoloncolást a hatóságok nem tudták végrehajtani, mert az útlevelek lejártak, és a libanoni hatóságok az új kérelmeket megtagadták. Patt helyzet alakult ki. Mindezzel együtt rengeteg török is kapott az alkalmon, akik török identitásukat és nemzetiségüket eltitkolták és libanoninak adva ki magukat menekült státuszért folyamodtak. (Őket liba-töröknek is szokták nevezni.) A németországi regisztráció során más neveket adtak meg, hamis adatokat szolgáltatottak. Hasonló volt a helyzet több palesztin eredetű családi klánnál is, akiknek szintén nem volt legális tartózkodási joguk az országban, hiszen a valóságban nem a polgárháborús libanoni területről érkeztek, hanem Törökországból vándoroltak be. A migrációshullám tehát illegálisba csapott át. Míg az ország a tartózkodás jogszerűségét vitatta és tagadta meg az integrációt, addig ezek a családok az alapvető problémát abban látták, hogy a család nagyon sok tagját – még a palesztin származásúakat is –, Németországban nem engedték dolgozni. Ez összefügg azzal, hogy hivatalosan hontalanok voltak, a tartózkodási helyük sem volt teljesen tisztázott. Mivel munkát nem tudtak vállalni, ezért különböző bűncselekmények elkövetésével finanszírozták a megélhetésüket. Ez azért kétségbeejtő, mert Berlinben 1984 óta a régi esetszabályozással több ezer ember lakhelye vált legalizálttá és ezzel egyidejűleg nyílt meg a munkaerőpiacon a részvételük, amely a fenti indokokra tekintettel a mai napig is kihasználatlan maradt.

Berlinben egy nagy család él, amelynek legalább 50 generációs családtagja van és amely legalább három generációra kiterjed. E nagycsaládok bűnözői Berlinben a kábítószer-kereskedelemre, a védelmi pénzek zsarolására, az illegális szerencsejátékokra és néha látványos betörésekre vagy rablásokra szakosodott. Ilyen példa a Hyatt luxushotelben történt pókerrablás 2010-ben, vagy a Bode múzeumi betörés 2017-ben, amikor az elkövetők több mint 3,7 millió euró értékű műtárgyat tulajdonítottak el. A pénzmosás segíti az illegális jövedelmek legálisként való feltüntetését: az illegális pénzösszegeket lakó- és kereskedelmi épületek vásárlásába, autókereskedésekbe vagy bárókba fektetik így keltve a legális pénzmozgások látszatát. A brémai helyzet a berlinivel megegyezik. Az itteni klánok vagyon elleni és erőszakos bűncselekményeket követnek el.

Az Alsó-Szászországban élő családok több mint 2000 tagot számlálnak. A csoportok Hannoverben, Hildesheimben, Salzgitterben, Peine, Wilhelmshaven és Lüneburg tevékenykednek. Bűnügyi tevékenységük elsősorban csalással, testi sértéssel, kábítószerrel kapcsolatos bűnözéssel, fenyegetésekkel és zsarolásokkal jellemezhető.

Észak-Rajna-Vesztfáliában a legnépesebb államban az arab-libanoni nagycsaládok az érintett városokban több száz nagyságrendben élnek. A bűncselekmények az emberkereskedelemtől a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekig és a zsarolásig terjednek. Ezenkívül a libanoni család-klánok tagjait a bűncselekmények mellett a nyilvános tereket is elfoglalják, gyakran hiányzik belőlük a tisztelet, agresszív a viselkedésük. A családokra jellemző, hogy saját társadalmat alakítanak ki, és párhuzamos igazságszolgáltatási rendszert működtetnek.³⁰⁸

³⁰⁷ Strompf C., 2016. 27-54.

³⁰⁸ Wendt C., 2019.

A következőkben nézzük meg a gyakorisági matematikai számítások eredményeit, valamint az összefüggések közötti reláció mértékét, különös tekintettel a „maffia”, valamint a szervezett bűnözés fogalmaira és a német klánok működésére.

Kutatási eredmények

A kutatás módszertanának segítségével lehetőségem van a hipotézis tesztelésére, valamint a fogalmak lényegi összetevőinek meghatározására. Matematikai függvények beágyazásával gyakoriságot és relatív gyakoriságot számoltam. A gyakoriság azt mutatja meg, hogy egy adat hányszor fordul elő, míg a relatív gyakoriság azt mutatja meg, hogy az összes elemszámhoz, mint száz százalékhoz képest, hogyan oszlanak meg az egyes csoportok között a minta elemei. Egyrészt tehát választ kapok arra a kérdésre, hogy a mintabeli értékeknek mekkora az előfordulási aránya, valamint arra, hogy az egyes mintabeli elemek hogyan, milyen mértékben oszlanak meg a különböző csoportok között. A lehetséges értékeket gyakoriságukkal együtt egy táblázatban foglalom össze:

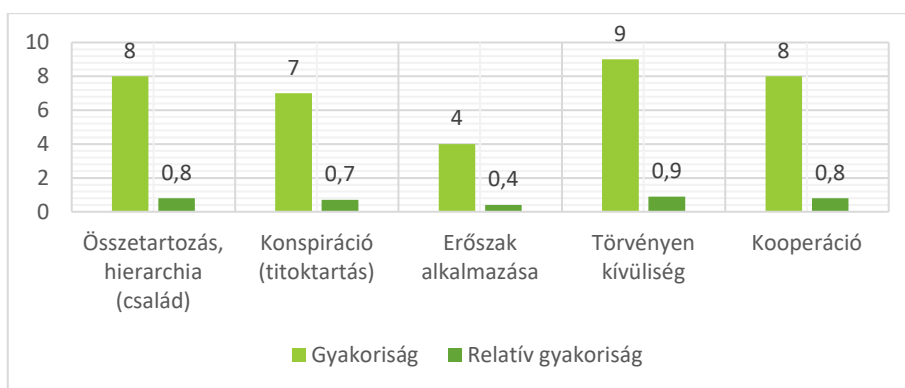
Alaptézis						
	IX. század „maffia” fogalma	Összetartozás, hierarchia (család)	Konspiráció (titoktartás)	Erőszak alkalmazása	Törvényen kívüliség	Kooperáció
Vizsgált fogalmi összetevők	Hagan „szervezett bűnözés fogalma”	1	0	1	1	0
	Wickersham Bizottság „maffia” fogalom	1	1	0	0	1
	Borai „szervezett bűnözés fogalma”	1	0	0	1	1
	Korinek „szervezett bűnözés fogalma”	0	1	0	1	1
	Nánási „szervezett bűnözés fogalma”	1	1	0	1	1
	Kovács „szervezett bűnözés fogalma”	1	1	1	1	1
	Strompf „szervezett bűnözés fogalma”	1	1	1	0	1

Maltz „szervezett bűnözés fogalma”	1	1	1	1	1
Halmacher „szervezett bűnözés fogalma”	0	0	0	1	1
Grennan „szervezett bűnözés fogalma”	1	1	1	1	1

1. számú táblázat. Szervezett bűnözés fogalmak

Forrás: Saját szerkesztés

Az alaptézisemben a matematikai számítások alapját a 9. században létrejött „maffia” fogalom adta. Azok összetevőit vizsgáltam meg az általam történelmi kutatás keretében fellelt szervezett bűnözés fogalmakkal egyetemben, amelyek a vizsgálat tárgyát képezték. A fenti táblázat is jól mutatja, hogy a 9. században megjelent „maffia” fogalom összetevői közül az általam vizsgált tíz másik szervezett bűnözésről szóló definícióban, az összetartozás és hierarchia, azaz a család összetevője nyolc esetben jelen volt. (N=8). A konspiráció, mint titoktartás összetevő gyakorisági értéke 7 volt, azaz a fogalmak hét esetben a titkos működést tartalmazták. (N=7). Érdekességként merült fel, hogy az erőszak alkalmazása a vizsgált tíz fogalmi összetevőben csupán négy esetben szerepelt gyakorisági elemként. Ezzel a gyakorisági minimumot jelentette. (N=4). A törvényen kívüliség, azaz az illegális tevékenység egy esetet leszámítva a gyakorisági maximumot érte el, kilenc esetben fogalmi összetevő volt a vizsgált szervezett bűnözés fogalmaiban. (N=9). A kooperáció, azaz a tagok vagy szervezetek együttműködése szintén gyakorisági tényezője volt a fogalmaknak, amely nyolc esetben jelent meg, csak úgy, mint a hierarchikus felépítés. (N=8). A matematikai számítások is jól mutatják, hogy a 9. századi „maffia” fogalom alapvető fogalmi elemei a mai szervezett bűnözés definícióban is megtalálhatók, fontos eredmény, hogy az erőszak a minimum értéket, míg az illegalitás a maximum értéket képviselte. Ha a következő ábrán megvizsgáljuk az arányokat, a relatív gyakorisági értékek modellezését is szemügyre vehetjük. Az összetartozás vonatkozásában a relatív gyakorisági érték 0,8; a konspiráció vonatkozásában 0,7; az erőszak alkalmazása vonatkozásában 0,4; a törvényen kívüliség vonatkozásában 0,9; a kooperáció vonatkozásában pedig 0,8 volt a relatív gyakoriság. A relatív gyakoriságot ebben a tíz fogalomban tudtam csupán vizsgálni, de megjegyzendő, hogy, ha a vizsgálatot további fogalmakra is kiterjesztem, akkor annak értéke egy idő után stabilizálódik. Ez nem jelent mást, mint a valószínűséget, amely értékek körül a relatív gyakoriság ingadozik. Ugyan ez hipotetikus jellegű, de a későbbiekben kiemelt jelentőségű lehet. Az eredményeket az alábbi diagram mutatja:

1. számú ábra. A maffia fogalma.
Forrás: Saját szerkesztés

A kutatási eredmények vonatkozásában, nézzük meg a hipotézis ismérvek oldaláról történő ellenőrzését. A relációk vonatkozásában irányadónak tekintetem a fogalmi relációk meghatározásait.³⁰⁹ A Németországban tevékenykedő arab klánok, valamint a 9. századi és a vizsgált szervezett bűnözői fogalmak egyes elemei között irányított az összefüggés, hiszen az egyes elemek és a tevékenység között ok-okozati kapcsolat (például a jogszabály nem engedi őket munkát vállalni, ezért illegális eszközök útján teremtik meg a létfenntartáshoz szükséges feltételeket, azaz bűncselekményt követnek el); eredmény-eredet (például törvényen kívüli tevékenységsorozat jellemzi őket, azaz bűncselekményt követnek el); rendeltetés-eszköz (például az illegális tevékenység legális látszatát keltik, tipikus esete a pénzmosás) áll fent. Visszaható, reflexív az összefüggés, hiszen az egyes elemek és az arab klánok tevékenysége között önmagában is meghatározott az összefüggés (egyértelmű, hogy tevékenységük a szervezett bűnözéssel kapcsolatos ismérveket felöleli). A reflexió szimmetrikus, mert az összefüggő fogalmi elemek sorrendiséget nem képviselnek, azok felcserélhetők (például a pénzmosás tekintetében először teremtem meg a legalitás látszatát, majd utána fektetem bele az illegális jövedelmet). Többértékű az összefüggés, hiszen egy elem több elemhez is kapcsolódhat ugyanabban az összefüggésben (például a bűncselekményekből a család szinte minden tagja profitál attól függetlenül, hogy abban részt vettek-e vagy sem).

Konklúzió

A hipotézisemben foglaltakat bizonyítanom sikerült. Megerősítettem azt a hipotézist, hogy leginkább a középkorra, azon belül is a nagy hódítások időszakára vonatkozó társadalmi integrációs folyamatok felértékelődtek, és a különböző nemzetek identitása egymással kölcsönhatásba keveredett. Jól illusztrálja ezt az arab megszállás időszaka alatt, a szicíliai népcsoport választerméke a „maffia” megalakulása, amely mára már transznacionális szervezetté nőtte ki magát – függetlenül az adott régióban uralkodó bűnözői csoportoktól. A 9. századi „maffia” fogalom térhódító útjára indult és alakult ki az évezredek során, amely akár a 19., akár a 20., de a mai centrális szervezett bűnözői definíciókban is tetten érhető. A ma működő szervezett bűnözői csoportok a gyakorisági és relatív gyakorisági indexszámításoknak köszönhetően olyan ismérvekkel rendelkeznek, amelyek nem térnek el a 9. században használt és szerveződött csoportok tevékenységétől, sőt egyes összetevők gyakorisági és egyben relatív gyakorisága kimagasló értéket demonstrál. A Németországban tevékenykedő arab klánok és családok vonatkozásában megállapítást nyert, hogy akár a 9. századi – integrációs folyamatoknak köszönhető -, akár a mai napig érvényes szervezett bűnözői fogalmak ismérveinek tranzitív, reflexív, szimmetrikus és többértékű relációjában is modellezhetők. Mindez arra enged

³⁰⁹ Pálvölgyi M., 2011.

következtetni, hogy a 9. századtól kezdődően az integrációs folyamatok e jellegzetességeket a szervezett bűnözés identitásmarkereként kezelik. Stratégiai célokat is sikerült elérnem, hiszen ugyan nem reprezentatív módon, de következtetés levonására alkalmas jelleggel olyan gyakorisági és relatív gyakorisági együttthatókat sikerült feltárnom, amely a szervezett bűnözéshez leginkább kapcsolódik.

Tudomásul kell vennünk azt, hogy amennyiben egy közösség tagja szeretnénk lenni, akkor az alkalmazott és megalkotott szabályokat be kell tartanunk ahhoz, hogy a társadalom demokratikus működésébe vetett bizalom ne sérülhessen. Az Európai Unió megalkotása és az azóta több módosításon átesett egyezményesorozatok olyan emberi- és alkotmányos alapjogokra épülnek, olyan irányelveket tartalmaznak, amelyeket minden államnak tiszteletben kell tartania, és gondoskodnia kell arról, hogy azok a belső normákban megjelenjenek. Ezt viszont az országban élő polgároknak is be kell tartaniuk, hogy társadalmat építhessünk. A szervezett bűnözés ezeket a pilléreket ostromolja, ami ellen a hatóságoknak a törvény szigorával szükséges fellépniük. Azáltal, hogy a szervezett bűnözés lényegi ismérveit feltártuk, olyan stratégiai kidolgozására lehet szükség, amely az egyes elemekre külön és külön reflektál. Ez a reflexió a közösséget működtető alrendszerek mindegyikére ki kell, hogy terjedjen így szükséges a szociális, a kulturális, a gazdasági, a honvédelmi és a rendvédelmi rendszerek együttes bevetése a kooperáció végrehajtására. Ha a szervezett bűnözés a családra és a hierarchikus kapcsolatokra épít, akkor a rendvédelemnek a szociális intézményekkel egyetemben e területre kell összpontosítania, azaz bomlasztani ezt a fajta egységet, így a tagok közötti kooperáció kevésbé lesz sikeres. (Például a családtagok ellenőrzése, folyamatos kontroll alatt tartása, szükség esetén a szociális szférába való beavatkozással.) Ha a szervezett bűnözés a konspirációra épít, akkor nagyobb hangsúlyt kell fektetni a rendvédelmi és honvédelmi, de leginkább a nemzetbiztonsági titkos adatszerző, és információgyűjtő tevékenységre, amely ezt a fajta konspirációt alássa. Mivel az erőszak alkalmazása már atipikus elem a fogalomban és inkább a gazdasági szektor érintett, ezért a fellépés lehetséges eszközeit is abban kell keresni. (Például sokkal szorosabb bankfelügyeleti kontroll, sokkal szorosabb vállalkozás felügyelet.) A törvényen kívüliség és az illegális fogalmi összetevője egy még inkább regresszív büntetőpolitikát feltételező jogszabályi rendszer kidolgozását vetíti előre, azaz a büntető törvények és az eljárások szigorúbbá tételét.

Amennyiben az államok felismerik, hogy a tudomány az új eredményekkel hozzájárulhat a gyakorlati megvalósításhoz, úgy sokkal eredményesebb küzdelmet tudunk folytatni az olyan veszélyt jelentő és fenyegető jelenségek ellen, mint például a szervezett bűnözés.

Irodalomjegyzék

- [1] Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata
- [2] Borai Á. (1992). A szervezett bűnözés büntetőjogi kérdései. *Rendészeti Szemle*, 30(5), 12-20.
- [3] Carsten W. (2019). *Clankriminalität bekämpfen: Strategische Ausrichtung – nachhaltige Erfolge*. Positionspapier des Bund Deutscher Kriminalbeamter Kassel.
- [4] Chamberlain H.(1931). Some observations concerning organised crime. *Journal of Criminal law and Criminology* 22(5), 652-670. <https://doi.org/10.2307/1134948>
- [5] Domokos Cs. & Kecskés A. (2006). *A farkas*. „Milvus Csoport” Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- [6] Fickenauer J. & Voronin Y. (2001). *The Threat of Russian Organized Crime*. National Institute of Justice, Issues in International Crime.
- [7] Grennan S. & Britz M. (2006). *Organized Crime: A Worldwide Perspective*. Pearson Prentice Hall.
- [8] Gurov A. (1995). *Krasnaya Mafija*. Samotsvet Publishing House

- [9] Hagan F. (1983). The sorganised crime continuum: A further specification of a new conceptual model. *Criminal Justice Review* 8(2), 52-57. <https://doi.org/10.1177/073401688300800209>
- [10] Halmacher H. (1986). *Tatort Bundesrepublik. Organisierte Kriminalität*. Hilden, 239.
- [11] Hauck P. & Peterke S. (2010). Organized Crime and Gang Violence in national and international Law. *International Review of Red Cross* 92(878), 407-436. <https://doi.org/10.1017/S181638311000038X>
- [12] Korinek L. (1996). *A szervezett bűnözés lényegi elemei*. Magyar Jogászegylet
- [13] Kovách I. (szerk.) (2017). *Társadlami integráció*. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet
- [14] Kovács I. (2014). „Olajozás”, szervezett bűnözés, és prostitúció a 90-es években Magyarországon. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 3(1), 114-146.
- [15] Kovács I. (2017). Magyarország határain átnyúló szervezett bűnözés és prostitúciós bűncselekmények a schengeni térségben, különös tekintettel a SOCTA és EUROSTAT értékelésére. *Határrendészeti Tanulmányok*, 14(4), 82-161.
- [16] Maltz M. (1994). *Defining Organised Crime, Handbook of sorganised crime in the United States*. Westport
- [17] Maslow A. (2013). *A Theory of Human Motivation*. Martino Fine Books
- [18] Morsink J. (1999). *The Universal Declaration of Human Rights: Origins, Drafting & Intent*. University of Pennsylvania Press. <https://doi.org/10.9783/9780812200416>
- [19] Nánási L. (2006). A szervezett bűnözés kérdései a magyar anyagi és eljárási büntetőjogban. *Romániai Magyar Jogtudományi Közlöny*, 1(3), 45-55.
- [20] Naylor T. (1995). From cold war to crime war. *Transnational Organized Crime*, 1(4), 37-56.
- [21] Pálvölgyi M. (2017). *Információkereső nyelvek*. Belvedere Meridionale Kiadó
- [22] Rich J. (2002). They'll Make You an Offer You Can't Refuse: A Comparative Analysis of International Organized Crime, *Tulsa Journal of Comparative and International Law* 9(2), 593.
- [23] Smith D. (1971). Some Things that may be more important to understand about Organized Crime than Cosa Nostra. *University of Florida Law Review*, 1(24), 1-30.
- [24] Smith D. (1975). *The Mafia Mistique*. Basic Books
- [25] Smith D. (1982). Paragons, Pariahs, and Pirates: A Spectrum-Based Theory of Enterprise. *Crime and Delinquency* 26(7), 358-386. <https://doi.org/10.1177/001112878002600306>
- [26] Strompf C. (2016). Guilty until proven innocent: A comparative analysis of sorganised crime. *ILSA Journal of International & Comparative Law* 23(1), 27-54.
- [27] Tourneau r. (1968). Mohammed Talbi, L'émirat aghlabide (184/860—296/909). *Revue des mondes musulmans et de la Méditerranée Année*, 172-176.
- [28] Voronin Y. (1998). *Criminology*. Academy of the Ministry of Internal Affairs
- [29] Williams P. (2001). *Transnational criminal networks*. Rand, 2001
- [30] Woodiwiss M. (2000). Organized Crime - The Dumbing of Discourse. *British Society of Criminology* 1(3), 1-10.
- [31] Wright R. (2013). The Wickersham Commission and Local Control of Criminal Prosecution. *Marquette Law Review* 96(4), 1199-1217.